

Ezen lapok minden héten negyszer, u. m. kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnap jelennek meg. Előfizetési ár félve Buda-pesten házhöz-hordással 5 ft., Postán borítékban hetenként kétszer küldve 6 ft. 24 kr., négyszer küldve pedig 7 ft. 12 kr. pp. A hirdetések minden negyszer hasábozott apróbetűs sorraért vagy ennek helye-

Péntek

615.

Junius 25. 1847.

Ért 5 ez. kr. a kettős hasábo soraért pedig 10 p. kr. fizetnek. Előfizetési helyben a kiadóhivatalban, hatvani utcai Horváth-házban 383ik szám alatt földszint, és minden királyi postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomban külföldre menendő példányok csak a bécsi császári postahivatalnál rendelhetők meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Előléptetés. Magyar financia, urbéri örökváltság és még valami VIII. Megyék: Közgyűlés Mosonyban. Hevesben. Tiszújítás Zalában. Külföldi. Nagybritannia, Franciaország, Spanyolország, Portugália, Poroszország. Legújabb. Hivatalos és magánhirdetések. Lotériahúszok. Nemzeti színházi játérend. Gabonár. Statuspapírok és részvények árkelete. Dunavizálás.

IRODALOM és TUDOMÁNY. Kritikai szemle. A magyar szépirodalmi szemle. Kiadja a Kisfaludy-társaság. Szerkeszti Erdélyi. (Folytatás.)

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

A magyar kir. udv. Kamara a királymezei k. erdőmester és számtartóhivatalnál megüresült ellenőrségre Roller Ferencz ráhárított és számtartóhivatalnál szergonokot alkalmazta.

D (Magyar financia, urbéri örökváltság és még valami VIII.) Szándékkal hagyjuk megszakadni egy kissé a vitatkozás fonálát, hogy az olvasónak időt engedjünk, ha méltónak tartja, a mondottak felett kissé elmélkedhetni. Midőn ma tárgyunkra visszatérünk, azt kezdendjük vizsgálni: vajjon egy 5—6 millió pengőre rugó esztendőnkinti financiai miképen lehetne az ország számára előállítani a nélkül, hogy bárkinek is e miatt pusztulása, vagy pedig a létező vagyoni és közigazgatási viszonyok tetemesebb megzavaródása következne.

Ha ezen kérdést teszszük magunknak, visszavezettünk azonnal a források kérdésére. Financziális dolgokban bizonyosan azon rendszer érdemi az elsőseget, mely legegyszerűbb módon, legkevesebb zaklatásával a honpolgároknak, legkevesebb nehezítésével a kereskedési forgalomnak, üzleti, természeti és iparszabadságnak, minden honpolgárnak a teherviselésbe behuzása mellett, de a közgazdagság forrásainak kiapasztása nélkül, legbizonyosabban adja a szükséges jövedelmeket, és mivel a szükség is szaporodnak, tehát oly kűtfőket is veszen igénybe, melyek természetesen fejlődni és emelkedő jövedelmeket adni képesek. Számtalanok azon kísérletek, melyeket a civilisált nemzetek tőnek a végett, hogy ezen megkivántatásoknak meg legyen felelve. Azon igyekezet, hogy nagy legyen a jövedelem és senki a közterhek alól ki ne búhassék, igen különféle adózási nemek felállításához vezetett, melyek, főbb különbözéseikre figyelemzve, két főosztályra, ugyint a direct és indirect adókra, szakadnak szét. Az elsőnek legegyszerűbb fajtája a jövedelmi adó, de ezzel nagyban még csak Angliában, és itt is csak ideiglenesen, történetek kísérletek, 's mai napság a civilisált nemzetek financiaja vegyesen direct és indirect adókból áll össze. Egyszerű financiajának alig örülhet egy is a polgárosodott nagyobb nemzetek közül, ha az egy Észak-amerikai egyesült státusokat, mint ilyeneket, kiveszszük. Ezeknek ezen minőségökben igen egyszerű a financiajuk. Az 1845ben 29,769,000 tallerra (1 tallér körülbelül 2 ft 5 krt sz pengőben) menő jövedelem csak három forrásból eredt. 27 millió tallért adott a vám, 2 milliót az unio birtokában levő földek eladása, 769,000 tallért pedig némi rendkívüli források jövedelmek. Amde már nem illy egyszerű az Egyesületet képező egyes státusok financiaja, és még bonyolodottabb az európai nemzeteké. Vegyünk itt például csak kettőt fel, ugyint az angol és francia nemzetét. A francia (ki a júliusi forradalom alkalmával egy leendő első kormány csalódásaiban ringatta magát, de a kinek

azóta a ministerialis újságok értésére adták, hogy a francia nemzet elég gazdag, miszerint öndicsőségét megőrizze), 1847ben a következő szép adó-sommácskakat fizeti főbb fejezetek szerint direct adó fejében: földtől és ingatlanoktól 275³/₄, személyektől és ingóságaitól 58²/₃, ajtajától, ablakától 34¹/₄, keresetmódjaitól 46 millió frankot, összesen 444¹/₂ millió frankot, melyből 48¹/₂ millió mint elengedés, inexigibilitás 'sat. lehajlik. (Jegyezzük meg itt, hogy a föld és ingatlanoktól fizetett adó az összes státusjövdelem mintegy 1/5öd részét teszi.) Fizet ezenkívül bejegyzési adót, adás és vételaktól, pénzkölcsönöktől 244¹/₂, bélyegadót 39¹/₂ millió frankot, mi ismét teszen 253³/₄ milliót. Halázzattól fizet 4³/₄ milliót, vámat és hajzási adót 160¹/₂, sófogyasztási adót 58 millió franknyit. Ezen három somma ismét tesz 223 milliót. Indirect adók czime alatt fizet az italoktól 102, sógyártástól 12¹/₂, cukorgyártástól 19¹/₂, dohánytól, burnóttól és szivaroktól 112¹/₂, puskaportól 6, és különféle ide nem tartozóktól 42 millió frankot. Ezen 6 somma ismét tesz 294¹/₂ millió frankot. Azonban a francia tanul, levelez és utazik is, pénzt kénytelen ide oda küldeni, egyszer másszor kénytelen egyet 's mást megmérteni, esze találás és így új találmányokat fedez fel, ezen címek alatt ismét fizet 54¹/₂ millió frankot. Van ezenkívül a státusnak különféle jövedelme mintegy 97 millió, melynek egy része státus-erdők, uradalmakból és gyarmatokból származik, a fennmaradó mintegy 1/3ad része pedig szinte az adózók zsebéből kerül ki. Hogy az — illyen 1847ben mintegy 1335 millió rendes bevételre számított — financiaiban nem lehet egyszerűség, azt nem szükség magyarázni, 's hogy itt végtelen a bonyodalom, vizsgálódás, kutatás, ellenörködés, zaklatás, az nem kevésbé világos, de a francia alkotmányosságon legkisebb csorbát sem út.

Igy megen a dolog Franciaországban, hol felelős ministerium és parlamentararis kormány áll a dolgok élén, és nem is igen mehet másképp, mert csupán a státusadósság kamatja, törlesztése és a nyugpénzek évenként 380, szárazföldi és tengeri haderő 420, maga a közjövdelem kezelése és beszedése 152 (és így a rendes jövedelem mintegy 41¹/₂ petjé) a különféle adók melletti elengedések és beszedhetlenségek 58, és a portékák kiviteleért fizetett jutalmak 15 millió frankot nyelnek el évenként, mialatt király és családja és a törvényhozó testületek 14¹/₂, az igazság kiszolgáltatása 26³/₄, a vallások szolgálói 38³/₄, külügyek 8³/₄, közoktatás 18, belügyek 113, földművelés és kereskedési ügy 14¹/₂, közmunkák 62¹/₂, pénzügy 17¹/₂ milliót rendes költségeket szükségelnek — nem említe a rendkívüli, összesen 120 millió frankra számított kiadásokat, melyek közül csupán a kikötők javítását, vasutakat a kőutak kiigazítását 's a közút-tök létező hűzágok betöltését emeljük ki, mely három tárgy egy év alatt 90 millió frankot kíván.

Nézzük már most Angliát. Az angol 1844ben fizetett vámat: külföldi szesz italoktól 22, bortól 17, czukortól 53, theától 44¹/₂, kávétól 7, dohánytól 37, vajtól 1¹/₂, sajttól 1, mazzola-szőlőtől 4¹/₂, gabonától 7¹/₂, gyapjút és gyapjótól 8³/₄, selyemtől 2³/₄, bőrtől 3¹/₂, épület-fától 6¹/₂, egyebektől 10¹/₂ millió pengő forintig. Ezek össze-

sen tesznek mintegy 223 millió pengő forintot. Lássuk már a fogyasztási adókat. Belföldi szesz italokért fizetett az angol 49³/₄, malátaért 46³/₄, komlóért 3¹/₂, papírrért 6³/₄, szappanért 8¹/₂, gyertyákért 1¹/₂, kőszénért 1¹/₂, üvegért 6³/₄, tégláért 3¹/₂, árverésektől 2¹/₂, szesz ital-árulási szabadalmakért 10³/₄, posta lovaktól 1¹/₂ millió pengő forintokat. Ezek ismét tesznek együtt mintegy 142 millió pengő forintot. Nézzük tovább a bélyegadókat. E czim alatt fizet az angol: oklevelektől 16³/₄, bírói hivatalos okiratoktól 20³/₄, tűz- és vízveszély elleni biztosításoktól 12³/₄, váltóktól és bankjegyektől 6¹/₂, újságoktól és hirdetésektől 4, postakocsiktól 3¹/₂, nyugtatványoktól 1¹/₂, postai levelezésektől 15¹/₂, egyebektől 4¹/₂ millió pengő forintot. Ezek együtt ismét tesznek 84 millió pengő forintot. Következnek a direct adók. Ezen czim alatt földadó fejében nem fizet az angol többet a státusnak 11¹/₂ millió forintnál pengőben, miből világos, hogy az összes státusjövdelemnek a földadó csak mintegy 1/4s részét teszi. Ellenben fizet ablakadót 15³/₄, eseladót 2, loadót 3¹/₂, kocsiadót 4³/₄, kutyadót 1¹/₂ millió pengő forintig. Ezek ismét tesznek mintegy 39 millió pengő forintot. Van ezenkívül mintegy 7 millió pengő forintnyi rendes jövedelem a felebbiek kivül, mely adózáskból áll össze, és azonkívül mint rendkívüli fenáll a jövedelemadó 53 millió pengő forinttal, melyhez a kézimunka után élő osztályok nagyja semmit sem fizet, mert csak az fizet hozzá, kinek évenként 1500 ft pengőnél több jövedelme van, 's ez aztán körülbelül 3 percentet fizet évi bevételétől, a mi természetesen igen egyszerű vizsgálódásokat, kutatásokat és család-viszonyokbai behatást föltételez — mit azonban az angol, úgy mint a többi adózással járó alkalmatlanságokat is, alkotmányosságának minden csorbája nélkül tűr.

A szabad angolt ennyiféle czim alatt kell megadóztatni, ennyi különféle módon kell zaklatni, hogy az adózáskból összeálló mintegy 550 millió pengő forint jövedelmet ki lehessen csinálni. És ez így van ott, hol parlamentararis a kormány és felelős ministerium áll a dolgok élén; de nem is mehet másképp, mert a jövedelmekből azok beszedésének költsége elyely évenként 27¹/₂ millió pengő forintot, vagyis azoknak mintegy 5 percentjét — a közadósság (mely 1845. január 5kén 7941 millió pengő forintot tett, és azóta 80 millióval ismét szaporodott) 292¹/₂, beligazgatás 16¹/₂, igazságszolgáltatás 17¹/₂, külügy 3¹/₂, és szárazföldi és tengeri had 145¹/₂, posta 10, közmunkák 4, és egyebek mintegy 20 milliót pengőben kívánnak évenként.

Ezeket csak azért volt szerencsének előhozni, hogy mindenkinek legyen módja választani ezen fizetési módok közül, egészen tetszése szerint. Mi magyarok ugyanis nem igen sok találószszel bírnak, financiai dolgokban tapasztalásunk kevés, talentumunk ez irányban nem nagy, és így valami újat, mit mások előttünk már nem alkalmaztak volna, felfedezni alkalmasint nem fogunk, hanem a közterhek fedezésének forrásait ott leszünk kénytelenek keresni, hol mások keresték és föltalálták. Aztán ügyelemben veendő az is, hogy választásunk meg van szorítva, mert több nemei a felhozott kulforrásoknak, nálunk is léteznek ugyan, de általunk föl

*) Ezt azóta Sir Robert Peel ajánlatára a parlament megszüntette, valamint a gabna-vám is de facto megszüntnek tekinthető.

**) Ez is ben foglaltatik azok között, melyek Peel idejében megszüntek.

Irodalom és Tudomány.

KRITIKAI SZEMLE.

A MAGYAR SZÉPIRODALMI SZEMLE.

(Kiadja a Kisfaludy-társaság. Szerkeszti Erdélyi.) (Folytatás.)

Ha Bajza az ő pikantsága, polemiai csipősségével bizonyos rendszer mellett küzdött volna: ha a szenvedélytől csupán a szép védelmére hagyta volna magát elragadtatni, ha Kólcsey valódi bölcselémileg tisztult elveitől lett volna áthatva: ő a magyar irodalom vezére lehetett, 's azt a szabadság, szépműnati műveltség, és philosophi átszellemítés ösvényére irányozhatta volna. De így párt-elfogultságában, mely azon párt érdekeinek mindent föláldozott, erősen ragaszkodva előteleteihez, az elevenen ható irodalomban holt eszközöket teremtvén magának — kik körülte sivar areopágot képeztek, az általa eléjük tűzött kerekvágásban folytaták kegyosztásuk vagy kegyosztásukat, kik nem a művészet, az örökszent szépség végett ültek törvényt... hanem csak a személyes szenvedély leűtése, a vak pártérzetkielegítése végett. Ezekkel szöveketve megfosztá a kritikát minden hitelettől, mert eljárásában, elvek hiányában személyeket támadott meg, gyakran elnyomá a jót, midőn azt állítja, hogy a jobbért küzd, 's a trivialitásnak ajtót, kaput tart a magyar irodalomban. Hol az irodalom nem a népszükséglet eredménye, ott az rendszerint mindenütt a kritika útját választja. Mennyi kárt tön tehat e tekintetben a Bajzaféle kritika, láthatni az időszaki sajtónak csaknem hihetlen elvdonultságából. Ama góromba kottériai taktika segítségével a legkarhozatosb irányok lönek védve, aquatofana gyanant a közönségnek beadatvák, ha nem nyilatkozott is mindjárt a hatás; most gyönyörködhetünk az irodalom lankadt, színvesztelt ránkásában — ha volna e képen valami gyönyörködhető. Akkor a tudományt dolyfos tudóskodás pótolta, az erkölcsi érzetet gunyos dacz, az igazságot górombaság, a szépműnati elveket piszkos armányai amaz organizált cliquenek, mely még most is gyakorolja mesterségét, hol szabad kezét en-

gednek neki... Maga a közönség vegre betelt mind azon titkos, söt vegre pirulatlanul egészen nyilvánosan üzött machinatiókkal, — az Athenaeum, mely helylyelközszel igen sok jelest tartalmazott — megbukott, és a kritika egyszerre megszűnt organummal bírai. Itt ott hallható volt még egyegy elnyomott kiáltás — de az elnyomva maradt. Bealott a magasztalás és föltetlen dicsőítés korszaka. Ekkor minden jónak találtatott, ekkor mindent mindjárt a külfölddel hasonlítottak össze, nemcsak a hanem messze fölül helyeztek a külföldi fölött. Iskolas gyermekeket oly böleseknak kiáltottak ki, mint Plato, Aristoteles és Pythagoras együttve. Parányi talentomokat langésznek kortöltöttek. A fátalságot emelek pajzsra, 's mindent megvetének, mi mérseket, nyugalom, jozansz utáni vgyat nyilvánított. — Rendszervetelt, szellem-fegyverzett, becsületes, minden nemes, szép és igazert lelkesült kritikusk helyett az új dandások kezdtek minden indokolat, minden igazságszeretet nélkül borostyánkószorukat és kritikai halálteletet osztogatni az irodalmilag működő tömeg közt. — Bajzaban volt szellem, tehetés — neki ezen előnyeinel fogva egytmást ellehetett nézni, de az ő apró utazói, bálványozói, kik az ő polemiai pálcáját elsajátíták, kik meg azon kevés elvet is, mellyel elődjök birt, kidobták vala, az ő biztos, apodicticus nyelven nyers tudatlanságot 's legörültebb szenvedélyességet terjesztének, 's mindezt magyarra fordított konyhadiák nyelven, mi egyszerre divatos kezdett lenni.

Frankenburg ur ezen eljárás ellenébe „Irodalmi örök” állita — de az nem sokat segített; ha beakonyodott, maga az ör is a tomboló tömeg köze vgyült, kardot, dardát eldobott magától, a kulacs után nyúlt, és aldomást ivott!... Ha aztán megviradt, akkor feje sivar volt, gondolkodása rest, 's öntudatlan osztá csapásint; de ha jött valaki, kit mint az éji orgiaknál pajtást ismert, akkor ismét eldobá fegyverét, nyakába borult a pajtásnak és kérdé elragadtatva... mikor leszünk megint vigan?... Ezen „Irodalmi örökben” hiányzott a meggon- doltság! — 's nem is birt kiszabadulni a pártosság és vak dicsőítés békőiből.

Ekkor fölleptek a Szépirodalmi szemle férfai a Kis-

faludy-társaság firmája alatt, mely eddig e nagy költő firmájának teljes becsületére vált — és vezérszoul azon szép föltettelt irak munkái homlokára: nemesb irány, jobbitott izlésnek irodalmunkban elterjesztésen munkalodni... Ha eddig nem volna is több okunk e vállalatot szivből tövözleni, a fonebb elbeszelt premissak után, már csupán szandoka is e kritikai intézetnek elegendő volna, hogy töle méltánylásunkat meg ne vonjuk. Huszonhárom száma e folyóiratnak fekszik előttünk, kritikákat tartalmazó a legkülönbfele irodalmi 's művészeti termékek fölött... Bennok atalaban méltóság, nyugalom és tudományi alapon nyugvó meggyőződés hangja uralkodik. — Noha az elvekben még nem létezik valódi egység, minthogy gyakran az egyik oldalon adott tanítás — a más oldalon egy másik egészen ellenkező által megsemmittetik (ez állításunkat alább be fogjuk bizonyítani): hanem mindenütt látható a különböző anonim-dolgozótársak törekvése: műveltséget, finomabb izlést, költői érzeket terjesztetni. — Az anonim szót különösen kiemeltük, — nem szándéktalanul. A Szemle dolgozótársai fölött rendkívül nevetegesen, pálczát tört anonimításuk miatt egy szinte névtelen. Nemcsak hogy az illy kárhoztatás a művelt közönség előtt semmit sem nyom: hanem egyszersmind egészen hamis is, 's a tekintély-bálványzás veszélyes magvat rejti magában, mely mindig siket a mi irant, hanem csak a ki számára van szeme, füle, szive...

Nem tektívén azt, hogy a szellem országában a tekintélynek csak annyit érvénye van, a mennyiben szellemi birtok által tulsulyt birt szerezni magának, 's más e szellemi tulsulylyal nagyobb mértékben bíró egyen által azonnal tulszaranyaltatik: e mellett a szellemi tekintély nem is olly tulajdon, mellyet valaki kizarolag elsajátíthatson — mert a szellem hatalma történetes valami, mellyet az ég egy nemely halandónak tan egyetlen jószágul ajándekozott, mellyet senkinek sincs joga barmi néven nevezendő előjogok által elnyomni.

Névszerint a kritika országában... Itt minden tekintetkeknek meg kell szünni, — 's az olvasónak csak igazsághoz kell jutnia. — De ki mer az igazsággal amugy egyszerre csak kirukolni, 's az elmondottak ala nyíltan és becsületesen odairai

nem nyithatók, más részök viszonyaink között nem is alkalmazható, úgy, hogy miat mondók választásunk nagyon össze van szorítva.

Minden attól függ, hogy mi uton akarja valaki ezen hazának finansziáját megalapítani, és e kérdést tisztába hozni. Vannak, kik így szólnak: „az ország el van látva elegendő közjöveldelmekkel. Ott a só, a bányák, a koronai és kamarai jöveldelmek, a posta, a hadi adó, a harminczad, a fiskalitások, a királyi városok censusa, a katonai végvidék, a taksák, a megürült püspökségek sat., és így van mindente proviso, az ország rendkívüli védelmére fenáll a felkelési kötelesség, subsidium mikor szükséges, a domestica elég a megyei szükségekre, csak azt kell hát sürgetni, hogy ezek mind a kitűzött célokra fordíttassanak, számon kell kérni a kormánytól, hova teszi a pénzt, és az fog külsőni, hogy van elég mindenre, és így csak maradjunk a magunk régi levében, megmutatják az „Actók“, hogy mikép kell itt eljárni, ha sikert akarunk.“ Ezt mondják a régi Maradiák, kik letettek azon reményről, hogy a kaputosoknál népszerűséget nyerjenek, hanem a Verböczyanus nemzet gatyás részére számítanak. Mások meg így beszélnek: „igaz biz az, van az országnak tetemes közjöveldelme, és azt számon is kívánjuk kérni, de azért mégis, mert az örökigazság úgy kívánja, s haladunk kell, mi a házi és hadi adónak reánk háramló részét birtokaránylag elváltatjuk, de egyéb terhet addig nem vállalunk, míg ki nem mutatják nekünk a budget, és nem látjuk világosan, hogy nem elég a fenálló jöveldelme a közézőkora.“ Így szólnak az új Maradiák, kik ezt teljességgel nem azért mondják, hogy népszerűséget nyerjenek. Isten mentsen, nincs nekik ily mentális reservatájok. Ők ezt a legjobb szándékkal mondják, és nem is tudják lelkök ártatlanságában azt, a mi belőle következik pedig az igen egyszerű. A következők pedig ez: a házi és hadi adó elváltatása pusztá szó, a számoltatás pusztá ohajtás maradi, budgetnek híre sincs, minden maradi a régi, és ők ott a hol, mégis népszerűségben maradiak, tudni illik azoknál, kik vagy a régit vagy annak merő ellenétét, más szavakkal azoknál, kik a semmi-t-akarában maradiak. Jönnek ezután az ellenzékiek. Ezekről nem lehet állítani, hogy semmit sem akarnak, de hogy mit akarnak tulajdonképpen, az megint más kérdés. Ők így szólnak: „a teendők közé számítjuk a közterhekbeni osztakozást, kötelességünknek tartjuk az eddig egyedül adózott nép terheinek könnyítését, és az ország közjöveldelmei eddig el nem látott fedezésénél a czélok országgyűlési meghatározását, számadást és felelőséget föltételül kövünk.“ Miben álljon ezen könnyítés? mik ezen közjöveldelmek? melyek azon közterhek, melyekben osztakozni kívánjuk? mi azon mérték, mely szerint ezt kívánjuk? mind ezt a titoknak áthallan leple fedő, és az meg nem mondatik, alkalmasint azért, mert magában a párt belsejében sincs tisztába hozva. De miután az egészben annyi pozitívum mégis van, miszerint ők is bevallják, hogy az ország közjöveldelmei eddig ellátva nincsenek, és így magokat a régi és új Maradiáktól határozottan megkülönböztetik, tehát annyi világos, miszerint ily véleményt köpeznek, mellyel értesülni igyekezni már azért is czélszerűnek mutatkozik, mert kinyilatkoztatás egyszersmind, hogy minden előlépést, melly őket céljaikhoz közelebb viszi, a nélkül hogy a jövendő fejlődési gátolná, elfogadják. Következnek a conservatívek, kik azt mondják: „az ország növekedő közjöveldelmei új kuforrások megnyitását igénylik — ezen szükségek fedezésének egyik legalkalmasabb módja abban áll, ha ahoz az eddig tehermentes osztályok alkotmányos biztosítékok mellett járulnak.“ Ebben is elegendő tér van hagyva a kölcsönös értesítésre, s a pozitívum, mi benne van, az ellenzék hitvallás főagazatával összevág. Hátra vagyunk végre mi, kik journalistai állásunkban kevesebb

tartózkodással mondhatjuk ki véleményünket, mert az eszmék megvitátását feladatunknak ismernünk, s az olvasó irányában kötelezve kell éreznünk magunkat, neki minvéleményünket is elibe terjeszteni.

Véleményünk sommája — mellynek indokolása részint a felebbiekben, részint a következőkben találhatók — ime azokból áll, mellyeket legközelebbi czikkünkben fogunk előadni.

HEVESYK.

MOSONYBÓL. M. - Óvár. Junius 14kén nyitott meg közgyűlésünk közszeretű főispánunk elnökle alatt, ki a kk. és rrk. hitörö eljenzési közi foglalta el székét. A megvitátandó tárgyak közt első vala királyi helytartónk ő fenségenek megyénkhez írtézi s közszönetet szavozó leirata, e megye kívánata — s forró ragaszkodásához képest — minden kijelölés nélkül nádorrá leendő választatása felett. Ennek folytán olvasatolt gr. Apponyi György főkanzellár ő excella levele is, mellyben kir. helytartónk ő fensége egészségének gyengédkedő egészség-szűlte elmaradásának okát tudatja a kk. és rrk. el; de minden kebel felvidult azon örvendés híre felett, melly szerint kir. helytartónk ő fensége egészségének már jobbra fordultával, Magyarországnak körutazást tenni és a nevezeteb pontokon megállapodni ohajt: szeretett főispánunk indítványára kir. helytartónk ő fenségehez felírás határozatott, hogy miután Mosony indítványától legközelebb esik, Mosony megyét is magas személyével megörvendeztetni kegyeskedjék, hogy így alkalma legyen e ns megyének kimutatni leendő nádora iránti ragaszkodását s hő szeretétét. — Eljen-harsogás között olvasatott Szögyény László alkancellár ő exojának e megye szives hajlanóságáért közszönetet szavozó levele is. — Ezekután szönyegre került a magy. kir. helyt. tanácsnak két intézvénye, melly erősebb kifakadások s reclamatiókra adott alkalma; ugyanis a nmlgu helyt. tanács tekintetbe vévén a mostani közinséget, ennek enyhítésére az 1807: 6. §. szának alapján — ha a hír csakugyan való lenne — az első intézvényben a gabonakivételnek megyéinkből más megyébe — megátálása szorosan tilalmaztatik; a második intézvényben pedig az 1802: 21. §. czikk szerint, minden uszorás s adózó népünknek még inkább tönkre teendő előleges áruszerződések e megye által akadályozása komolyan meghagyatik; az előbbi intézvény folytán indítvány történt, hogy — miután megyénkben gabonakivétel tiltó intézkedés nem létezik, ez választban adassék a helyt. tanácsnak tudtára: mi — épen akkor, midőn a nmlgu m. k. helyt. tanács praeventív intézkedéseket tesz az inség enyhítésére — ez indítványban nem osztozhatunk, s mennyire éber figyelemmel kísértük ebéli intézkedéseit, szerintünk inkább a teljesített kötelesség elismerését érdemel. Végeredményben ily gátló intézkedés nem létezik pusztá feljelentése lön határozatá. Mióta a dicasteriumok eljárása iránti kifakadások az ellenzék részéről divatba jöttek, tapasztalás szerint, nincs intézvény, mellyben valami lapis offensivus-ít nem találunk; hogy pedig a nmlgu helyt. tanács köréhez képest csakugyan előleges is meglette a policzialis lépéseket, szolgáljon például egy bizonyos megye, melly a m. kir. helyt. tanácsnak — az inségtől nyomtatott nép állapotáról szóló s a további intézkedés végetti kiegészítő jelentés helyett — oda nyilatkozott, hogy adózó népét félteni nem kell az éhenhalástól, s mégis ugyane megye tartóztatott le bizonyos buzamenyiséget, csupán azért, mivel a helyt. tanács előleges nem gondoskodott!!! Ezeknek méltán mondhatni: más szemében a szálkát, magában a gerendát sem! — Indítvány tétellett a népinség elhárítása tekintetből: a jövő országgyűlésen egy országos intézkedésnek követeink által szorgalmazandó sikeresítésére, mert, ugymond az egyébiránt tisztelt indítványozó, e nyomtatott inség okai most is a conservatívek; de méltán kérdem én a phi-

lanthrop-keblü indítványozótól: kit érhet inkább e nemzeti nehezteles, mint épen az ellenzékiet, kik péld. a mult országgyűlésen is a közszükségek fedezésére a conservatívektől tett áhívatásban nem akartak megegyezni? és épen ezért e nemzeti neheztelesnek okát nem a conservatívek rossz-akarataiban — mi különben is csak rágalom — hanem az országgyűlés izgékony jellemében találom; — egyébiránt csak azt mondjuk meg, hogy sok indítványban többnyire már születtekor befelszik a hervadás magva, mivel inkább képzeletre, mint kivihetőségre alapul, nem birhatván az elvet önérejeknek kellő kifejtésére; s így lön, hogy sok hasonló indítvány miatt keserű érzésekkel kelle bucsúzni, általakulásunk tengerére vig vitorlákkal bocsátott, s fájdalom! annyi fáradozás után megfeneklett szép nemzeti hajónktól, mellynek reményhorgonya azonban el nem veszett s csak a jövő országgyűléstől várja elindítatását. — Indítványoztatott továbbá, hogy miután az idő rövid, Magyarország pillanatai pedig Széchenyink szerint drágák, teendőink tömredéke pedig hosszú időt kíván, rögtön nevezni ki elnöklő főispán ur ő mlga a leendő követeinknek adandó utatisás tárgyában működő választmányt; a sark, melly körül az élénk vita forogott, e két kérdés volt: mikor? és miképen?; az elsőre nézve többnyire megegyeztünk, hogy t. i. az időnek rövidsége miatt, tüstint; de a másodikra nézve személyeskedő discussiókban ágaztak el a vélemények; az egyik fél az által, hogy a választmányban mindenki részt vegyen, és nemcsak értesítő, hanem szavazati joga is legyen, inkább közgyűlést kívánt, nem választmányt, mert ennek logikai fogalma amazi kizárja; — a másik fél pedig, azaz a conservatívek, azon motívumnál fogva, mivel a most kivezendő választmány munkálata a jövő országgyűlésen ugys tárgyalatik, csak a választmányi tagoknak kívánt adni szavazati jogot, a többinek értesítő sem, — és ily értelemben lön kivezve a választmány. Örömmel olvastuk Tolnamegye derék első alispánjának a megyéje előtt tett s velünk közölt tartalomdús elnökjelentését, és megkértük derék első alispánunkat, hogy e követélsreméltő elnöki jelentés nyomán ezután évről évre szerencsésítsen bennünket; ki azonban kérésünket megelőzte, mert hasonló elnökjelentésre megkívántató adatokat már kezdett is szerezni. — Ugoesamegye ismeretes levele tudomásul vétetett. — A marhasus ára 1 krral felebb emeltetett. Ezzel bezárván közgyűlésünket, közös fájdalommal bucsuzánk el szeretett főispánunktól. — Jövő közgyűlésünk sept. 6kán leend. — F a r k a s E n d r e.

HEVESBÓL. (Közgyűlésről tudósítás folytatása). Tudósításunkat (lásd e lapok tegnapi számát) azzal szakasztók meg, hogy a f. évi maj. 29, jun. 3. és jun. 6kai közgyűlések jegyzőkönyvei s az ezzel kapcsolatban levő nmlgu m. kir. helyt. tanácsí intézvény s egy folyamodvány kerültek vitakozás alá. Hogy érthetően s a lehetőségig híven mondassuk el a történetet, majd nem elkerülhetlenül szükséges, habár csak röviden is, azon érintett kisgyűlések tárgyat megemlíteni. Ugyanis a közinség s nem annyira a gabona- s azalék-neműek hiánya, mint inkább azoknak majdnem a megfoghatatlanságig felugrott árak miatt, miután azokat már nemcsak a szegényebb sorsuk, de a vagyonszobak is alig szerzhetik meg, mindenütt a sz. bírák híteles jelentéseik szerint, ezek következtében kedélyforrás kezd mutatkozni, s félelmes, tán eredményére nézve nem is gyanítható körülmények fejlődhetnek ki; ezen rendkívüli helyzethez képest első alispánunk kötelességének tartotta, czélszerű intézkedések hozatala végett kisgyűlést hirdetni, hol tekintetbe-vételével a nem halasztandó és sürgős intézkedést kívánó körülményeknek, a közgyűlés helyben-hagyásának reménye mellett rendkívüli intézkedéseket léptettek életbe. A gabona ára mindennemű azalékok kivitele megtiltatott, azoknak ára meghatározatott s a netalán a megszabott ár szerint magtárakban összehalmozott gabonákat készpénzért kimérni nem akarók ellen, ha szolgabírói felszólításnak sem engednek, karhatalom rendeltetett. És ezen végzés lett a vitakozás tárgya, s mint alkotmányunk szabadságához illő, némi személyes sértetéseket köpönyege. De rendezőreölög a néha majdnem szenvedélyes tanácskozományt s abban kifejtett nézeteket én csak higadlan s, mint kívánatos, a lehetőségig kevés szavakban akarom foglalni. Mindjárt a m. kir. helytartósági intézvénynek felolvasása után, melly a megye ilyiszzerű eljárását rosszalja s mint törvényellenest nem is kötelezőnek nyilváníta, indítványoztatott: hogy a kisgyűlés határozata rosszalóg megsemmisítessék, s a különben is czéltalan s néha káros hatású kisgyűlések töröltessenek el, s helyettük más valami czélszerűbb s biztosb eredményt ígérő surrogatam állítás-ék fel, mellynek tárgyalásakor okait bővebben előadni igéreztem. Ez volt a vezérhang, mi, mint hínni lehetett, nem is hangzott el eredménytelenül. Azonban a kisgyűlés kérdéses végzéseinek rosszalógi megsemmisítését sürgető szónokok által hossza s talán sértetgetőn elmondott nézetek körülbelül nem is lehettek más, mint annak kimutatása: hogy a kisgyűlés végzése általában törvénytelen, igazságtalan s félénk volt, különösen pedig a tulajdon szentségét támadja meg. Ezek ellenében megjegyztetett, mikép ha a hus ára meghatározatathatik s ha a kisajátítás az ország javáért, a tulajdonos ellenzede daczára végrehajthatatik, a rendkívüli körülményekhez képest miért nem lenne törvényszerű az élelmi szerek árszabályozása; de más részről törvényeink is vannak, mellyek ezt megengedik, s a kérdéses kisgyűlések végzéseire kelt m. k. helytartósági intézvény csak a gabona kivételének megtiltatására vonatkozik; továbbá azon végzés nem is mondhatók igazságtalanságoknak, mert ez által csak a nagyobb rossz hártatott el; de nem is félénk, mert a hatóságoknak nem szabad olly bátorszívűeknek lenni, mint az ezt vitató szónokoknak, miután annak inkább a veszélyt sejtítő körülmények elhárításában kell hivatászt hinni, miní azoknak előidézésében; és végre, ha a vagyonsértetlenség

nevet, hogy azt tan. az irodalmunkban meg olly igen uralkodó ellenszenv mellett a romboló s mégis építő, pusztító s mégis egészítő kritikai hatalom ellen — általános gyűlöletnek a dja maradtalekul? Avagy egyesek ezen tartózkodása miatt — soha na mondassék ki az igazság? — Nem! Ha felelem, vagy irodalmunkbeli szomorú viszonyok az irónak tiltják lü tálrat tartani a tudatlanság és póriasság elé; ha a teremő-írók felmüveltsegek lazheveben minden kritikusra a pasquillok és gunyvevek egész legioját uszítják; ha az irodalmi pórnép annyira megfellekzik magáról, hogy a kritikus személyes biztosságot veszélyeztetli — ha mindez így van, mint fájdalom irodalmunkban: az visszajeszze-e jobbjainkat, hogy meggátolják irodalmunknak ez utoni mindig nagyobb, általánosb ellapályosodását? — Ismet és újra nem!

Igen jól teszik tehát, ha a nevtelenség vértje mögé rejtezenek, és e vért által védelmezve könnyebben, szabadabban, lelkesebben küzdhetnek igazság és szépség mellett; mert itt valóban nem az fődolog: ki küzd a szépség mellett? hanem hogyan alakul e küzdes; nem arról von szó: ki vallala ei a póriasság Augias istállója kitisztítását: mert Hercules természetese az istálló kitisztulása által ugys kitűnik, s hogy e Hercules X-vagy Y-nak híjják-e, az valóban mindegy!... Sőt ellenben mi — nem azért, mivel magunk is csak jegyelve bocsátjuk kritikainkat az olvasóvilág elé — ezen nevtelen bírálati módot irodalmunkban legjobbnak tartjuk, hol személyességek és ismét csak személyességek teszik a z antikritikák quintessenzáját. — Közönségünk, de trónk is ra fognak ezen uton szokni, hogy azt nézzenek mit mond az író, és a mondotta, nem pedig az író ügyekezzenek lefegyverezni. Ha ezt eleinte ügyetlenül tessék is, és a könnyebb, szaporább személyességet megszokva, igen felszegen fognak is mozogni: de mindnyajan együtt és külön kenyszerítve lesznek, elvek és rendszerek föltött gondolkodni, s gorombaságok helyettellenelnek és ellenrendszerekkel a küzdesikra szállni. Hiszen magam is megértém már, hogy egyik legelkerültebb ellenszengem dícsérte egy nevtelenül megjelent czikkemet, holott ugyanazt, ha nevetem aláírom, a legnagyobb

keptelenségnek nyilváníttotta volna a nélkül, hogy farsadagot vett volna magának azt előbb elolvasni, s engem egy nem olvasott czikkemert ismét egy darabbal ostobábbnak tartott volna, mint azt addig tenni kegyeskedett... Főnebb a szépirodalmi szemle hangját általában dicserve említők. A sajtó egy bizonyos része, t. i. az, melly az ő feloldozásuk szabadságszeretében (?) csak egyedül szeretne kritizálni, melly tehát mindent üldöz, ki nem az ő zászlója alatt hallatja ideomlatlan lármaját — a Szepir. sz. hangját gorombának — a ró e z g o r o m b á n a k nevezii!... Furesz, valóban igen furesz! — Mit mindent neveznek ezen urak gorombának? Mindazt, mi nem egy sipot fúj velök! Ezen urak nem pirulnak irataikat tényleg bepészkolni — s ha pészkolódsáknak kimutatja nekik valaki, arra raválkoldnak hogy goromba! Ők keszek a legszenyeseb hibát elkövetni irataikban, s ha egyik vagy másik kritikusknak észbe jut e szenyas hibákat — szenyas hibáknak nevezni, mint azokat az igazság érdekében máskep nevezniök nem is szabad, akkor raválkoldnak hogy gorombal... Ha ezen urak tényleg aljassak, s a kritikus ez aljasságot neven nevezi, pedig bizony csak nem nevezheti fnomság, gyöngédség, witz, szellem, szeretetremlőség, utánozhatlan gráciának — akkor böszüve raválkoldnak hogy goromba! Ha irodalmunkban becsületrelvő dolog de facto gorombának, aljassnak, póriassnak, pészkosnak lenni: kérdem, miért volna szenyen ezen becsületességeket saját nevéükön nevezni? De ezen urak azt hiszik, ha valamely partot általában karhóztatnak, ha a kritikát gorombának kiáltják ki, már kivittak a győzedelmet? De nem ugy van ám. Ezen általánosan karhóztató ítéletek igen gyilkolólag néznek ugyan ki a papíron, de a nyilvánosság mérlegében semmit sem nyomnak, — de teljességgel semmit sem; meg kevesebbet semminel, minthogy szabad remelnünk, hogy nálunk is mindinkább hatterbe szorítja az inségszűnk az európai-ság, s hogy a durvaságot a műveltség eloszlatandja.

Most kísértünk majd meg a Magyar szépirodalmi szemle s z e p m u t a n i e l v e i n e k részletes bírálatát.

némileg lenység mindkét mintegy semmi h a kisgyű lehet, u velkezett szükség meg; m idő ekko sát érde gabíró e maglart eladott é áron ad a közinsé dese is n

TISZ tisztújít nek tudó által én nek, ug menyíró domást é sói, mik nak főnö hogy ók tában a c jeleit ad jelölé ki méltán tés kénytisen kedések, ezere biz dult, de a gerkedő s nagyobb ezredbeli 8 óra tájb a conserva a főispáni járására f vagyis lev jének neve tján lön a Bogyan ne van helyet erélyes ny telmében elsöbbség vehetvén, talt szavaz kon, mell ma követk kiabálta: pedig tová ő mlga az nyezve és többséget kevesen v tovább is lasztására a tisztújít sára azt je Bogyan ur felkiáltások kitöréssé f vozásra, k badságok szemrehány selők válas ideig tartot vői járásrai tek közöl hangoztatta kézbentart kopogtatta, birhassa; a kérdéssét f jelent azon rással hely seget tanu zérök I— elégeszégk sz.bíroságn s bizonyo erőtetésök tört, beled ő a kérd A conserva közügyekre mellyen me tulzó pártne

*) Rend megbízottja

némileg megcsontított is, az által csak a személyesértelenséget lón biztosítva. Mellőzve a heves mondatokat, miután mindkét rész majdnem egyenlő számban látszott lenni, mintegy egyezkedési pontokul ajánlottak, hogy a meddő és semmi hasznát sem hajtó viták mellőztessenek; 's csakugyan a kisgyűlések jóakarátát egyáltalában tagadni a mint nem lehet, úgy a körülmények változtaival, miután az eső bekövetkezett, már ezen rendkívüli intézkedésre úgy sem levén szükség, az egyszerűen, minden rozslás nélkül szüntessék meg; mely közakarattal csakugyan el is fogadtatott. De az idő ekkor már igen előre haladt, 's még a kisgyűlések sorsát érdeklő indítvány 's azon folyamodvány, mely egy szolgabíró ellen intéztetett, ki a kisgyűlés végzése szerint egy magtárt megnyitván, ezért ellene törvényes eljárás 's az eladott élelmi szereknek, a mennyiben azok nem folyó piaci áron adtak el, megtérítése szorgalmazták, 's végre a közönség miképeni enyhítésére teendő intézkedések kérdése is másnapra halasztattak.

TISZTJUTÁS ZALÁBAN. Folyó hó 15-dikén tartott tisztújításunkról, nem kétlem, vette már rendes levelezőjének tudósítását a t. cz. szerkesztőség! megkísértem mindazáltal én is — bár avatlatlan tollal — rajzát adni a történeteknek, úgy lévén meggyőződve: hogy bármi nevezetesebb eseményről csak többleddal tudósításokból meríthetni kellő tudomást és igaz ismeretet. — Emlékezni fognak a lapok olvasói, mikép apríliken tartott közgyűlésünknek a liberális pártnak főnökei főispáni helyettesükhöz járulva kijelentették: hogy ők mindkét alispánt megtartani kívánják. Ennek folytán a conservatív rész, mely létének csak ilyenkor szokta jeleit adni — központotulni kezdte, és Bogay Lajos főbíró jelölé ki másodalispánságra. Kerkápolyinak mint közösen és méltán tisztelt férfinak további elsőalispánságába szinte önkénytelen belegegyezvén. Folytak mindkét részről a korteskedések, 's a conservatív pártból F—os és R—y t. bíró két ezerre bizton számítható nemességet gyűjtének zászlók alá. A tisztújítást megelőző napon délutáni öt órakor szállt be embereivel R—y Egerszegrre, épen egy temetési kísérettel találkozáva, miből az ellenpártiak legott holnapi elemetetését jósolák a conservatív tábornak. Késő este érkezett meg F. mintegy 260 székkel, melyek mindegyikén legalább négy, legtöbbször öt, hat kortes vala, 's bemenetelt Egerszegrre a liberális tábornak onnét Kaszaháza szomszéd helységbe indult, de megállapodott szekér sorai közt — nem minden ingerkedő szóváltások nélkül, főleg amazok részéről — tartá; nagyobb öszvekokozás azonban nem történt, mert dsidás ezredbeli vízeket valának a sorok közt felállítva. — Másnap 8 óra tájban foglalta el a főispáni lak jobb szárnya előtti tért a conservatív tábor; a bal pedig a liberális, de úgy, hogy a főispáni lakba vezető kapu ezen pártnak szabad ki- és bejárására fene lenne hagyva. Kezdődött a szabad választás, vagyis levegőt hasító kiabálás, mindegyik fél a maga jelöltjének nevével teljes erőből harsogtatván. Kerkápolyi felkiáltás utján lón azonnal közösen kiküldve; de bezzeg a Csillagh és Bogay nevek két egész óráig harsogtak. Közben szóhoz jutván helyettes őmlga, e lap idej 585. számában közöltam az erélyes nyilatkozatához híven, hogy l. i. a törvények értelmeben nem az intelligentiának, hanem a többségnek adandó elsőbbséget — kijelenté: hogy a többséget világosan ki nem vehetvén, lélekismerete kényszeríti őt a másodalispáni hivatal szavazatra bocsátani. Erre egy táblát toltak ki az ablakon, melyre votum vala írva. Mire ismét igen hosszas lármát következett, 's a liberális rész egyáltalában állhatatosan kiabálta: hogy neki votum nem kell; a conservatív részről pedig tovább is ki Bogayt, ki votumot kiáltozván. Helyettes őmlga az intelligentiának képviseléstől szakadatlanul környezve és ösztönözötve, ennek részére mondá ki végre a többséget*) mit azonban a folytonos zajongás közt csak kevesen vére észre a conservatív részről, a Bogay nevet tovább is hangoztatták, még akkor is, midőn a főbírák választására került már a sor. Nem lehetvén a zajongás miatt a tisztújításban haladni, őmlga a conservatív csilapítására azt jelenté ki az ablakról: hogy ő izenetet vett volna Bogay urtól, miszerint ez az alispánságról lemondott. Erre felkiáltások történtek, hogy „nem hiszszük” 's a zaj csaknem kitöréssé fajult már, midőn R. vezér felszólította pártját a távozásra, kik is csakhamar végkép elszéledtek, nemesi szabadságuk elnyomása ellen emelt hangos keserű panaszok és szemrehányások közt. — Következett a főbírák és többi tisztviselők választása. Négy főbírónak megválasztása csak annyi ideig tartott, míg a kijelölés a táblán kimutatott, de a lövői járásrai kijelölésnél és választásnál fenakadtak. A jelöltek közül egyik sem tetszett a választóknak, G—t nevet hangoztattak szakadatlanul, 's egyik lovas alvezér, H—, kézbentartott zászlójával a főispáni ablak zsaluját is erősen kopogtatta, csak hogy helyettes őmlgát G—t kijelölésére bírassa; akaratjuk nem sikerült mégis mindaddig, míg a kérdéset felkarolva őmlgához fel nem vitték. Ekkor megjelent azonnal a táblán G—, 's ki lón kiáltva; mely eljárással hely. őmlga irányában bizony nem nagy lekötéleztetiséget tanúsítottak, holott csak kevéssel előbb kiáltá ki vezérök I— K—, hogy ők „főispán helyettes ural megelégesznek, nekik jobb főispán nem kell.” A tapolezai egyik sz. bíróságra is egyik kijelöltet sem fogadták el a választók, 's bizonyos N— J—t erőltették; ebeli jó egy óráig tartó erőtetésök azonban helyettes őmlga szilárdságán mégis megtört, beelőgedniök kellestevén azon elnöki kijelentéssel, hogy ő a kérdéses egyénről másképp fog gondoskodni. — A conservatív párt tehát — mely nálunk több év óta a közügyekre tanácskozási befolyással ugy sincs — e térről is, mellyen még eddig életének jeleit adá, leszorított, 's a tulzó pártnak egészen prédaul esett; pártjából ugyanis egyet-

len egy sz. bírót, F— K—t hagyták csak meg; hihető ez sem azért, hogy túrcimöknek legalább e jelét adják. A conservatív rész nagy sérelmét látja abban: hogy nem részére mondatoit ki többség, holott szerinte adózók is voltak. Annyi igaz, hogy a jelen volt dsidás ezredbeli fő-örmeister is gyakorlott szemmértéke szerint a többséget a conservatív részen állítá lenni.

Helyén van itt még az egész némi részre hajlatlan észrevételekkel kísérni. Zalamegyének színe — érve az urakat — csakugyan Csillagh mellett volt. A conservatív rész különben is csak néhány tekintélyes férfit számlál, 's még e tisztújítási táborban is keresni kelle azokat, kiket rendszeren uti czimzel szoktunk megtisztelni; egyébiránt a köznemességnek színe — posztóruhái tekintettel — csakugyan részén állott. Az igazságnak tartozom tovább azon megjegyzéssel is, mikint valami lélekvasárlást ezuttal a conservatív párt mázolni csakugyan nem lehet. Oly szép számmal sereglettek mégis conservatív zászlók alá, kétségtelen jelöl annak, hogy még sem egész meggyöknek szemle az, mit az ugynevezett intelligencia visszatükröz! Megjegyzésre méltó tovább az is, hogy az intelligencia ez alkalomra elvét megtagadni látszott, emberei ugyan is, még tisztújítási dalaikban is a „nem adóznuk”-at fennen hangoztatták. Egyébiránt a conservatív tábornak, egyet kettőt kivéve, arravaló vezérei nem voltak, 's ez egyik főoka, hogy nem övé lón a diadal. Nagy hiba volt alispáni jelöltjüktől is, hogy a tisztújítás alatt, ha bár szérségből, szomszéd Csás helységbe vonta magát; ha ő jelen van: a lelkesedést, mellyet a vezérek általánoson fentartani nem voltak képesek — pártjában czélhoz-jutáshoz vezérelhetne volna könnyen. F—s, kinek cursusa már lejárt a tisztújítás, ámbár előtte napon még maga vezette a sereget, hirtelen megbetegedése miatt jelen nem volt. — Egy figyelmes szemlélő *).

KÜLFÖLD

NAGYBRITANNIA. Az alsóház június 11-dikei ülésében Hume Portugalia iránti indítványának tárgyalásakor éjfél tájban Russell lord emelt szót, 's mindenek előtt azok véleményét igazította meg, kik azt hiszik, hogy Anglia Portugaliában a kényuraságot akarja legyeztetni. Ellenkezőleg Portugalia javát, Anglia érdekeit 's általános európai háboru elhárítását az angol kormány egyedüli vezéreljainak nyilvánítá ez ügyben. A portugali zendülés kényuraság-szallata rendeletek által idéztetett ugyan elő, de ezekhez a brit kormány nem hogy csatlakozott volna, sőt Palmerston lord épen azért írta ápril 5-kei sürgönyét, melly által a közbenjárás előidézett, miszerint a kényuraságnak véget vessen. Egyébiránt azért a portugali királynét feleletre vonni nem lehet, hanem csak a pártot, melly őt körülveszi. Miután a minister a portugali utolsó tusákat 's az ottani pártok jelen állását felvilágosította, és abból a közbenjárás szükségét származtatta, bizonyossá tette a házat arról, hogy a portugali kormány magát Anglia, Francia- és Spanyolországok kormányainak ellenében ünneppélyesen lekötelezte, a brit ügyviselő által elibe terjesztett feltételek teljesítésére. E teljesítést neki nemcsak adott szava, hanem saját érdekeit is parancsolják, sőt egyébkint cselekednie lehetetlen leend, mert úgy csak az által fog megerősíteni és a belbőke állandóvá tétetni, ha ama feltételeknek eleget tesz. Mihelyt a most fegyverben levő lakosság leteendő fegyvereit, a kormányok érdekeiben leend arra törekedni, hogy a képviselői alkotmány elvei híven foganatosítsassanak, 's az által vége legyen valahára a szomorú belviharoknak, mellyek az ország jólétét tönkre tették. Ugy hiszi szónok, hogy az angol kormány az alírt egységek 's a kibocsátott utasítások által a főnebbi czélt előmozdította, 's mindenesetre azon meggyőződéssel vigasztalja magát, hogy a kormány, mellynek tagja, nem szakította félben a szövetséget azon hatalommal, mellyel Anglia már két század óta frigyben van, 's reménye szerint még jövődre is több századokig marad. — Erre a vita elhalasztott. Palmerston lord jelen volt, de nem hallatta magát.

A M. Chronicle szerint jun. 10-ken Stanley lord lakásán a parlament tory tagjai gyűlést tartván, a portugali ügyben a kormánynak kedvező végzést hoztak. A M. Advertiser a parlament berekesztése idejét már jul. Skára teszi. A parlament 1844-ki augusztusban hivatván össze, a törvényeszerű 6 évig tartott. A Times azt jegyzi meg, hogy az e szavadban a leghosszabbik volt. Nehány hét mulva, — mond tovább e lap, — általános követválasztás fog történni. Tulajdonképen viharok kellene lennie 's természetesen annak most kellene a láthatáron tornyosodnia. De semmiből valamit csinálni lehetetlen. A vihar legkisebb előjelei sem mutatkoznak. Még az sincs, mit szélvész előtti szőlőcsendnek neveznek. Nincsen semmi azon vad elhatározottságból, konok makacsságból, vagy mérges gyűlöletből, mellyel eddig egy silány koholmány után a politikai világot eltöltöttek hitték. Senki sem törődik az eredményvel. A demonstrációk igen ritkák, a fenyegetések igen szelidek. Mindenki oly külsőjű, mintha a kenyeret kivették volna szájából; mindenkinek lekövő nyelve. A kormányon levő párt kisebbségben van, tehát igen esendesen viseli magát. Sir R. Peel és barátjai szinte kevesen vannak, idejüket várják. A védleteknek épen most éhségi gabonárák idejében, nincs kedvök régi zajukat hallatni. Mit tehát új aranyalma nem esik a vetélkedő 3 istenasszony közé, nem lesz jóra való czívakodás.

FRANCZIAORSZÁG. A követkamarában jun. 14-ken Cremerieux kérdéstétele Portugalia iránt volt napirenden. A szónok mindenek előtt kénytelenek érezte magát egy angol parlamenti tagnak, Hume urnak, két állítása ellen ovást tenni. Mindenek előtt tiltakozék azon kifejezések ellen, mellyekkel

Hume a francziák királya irányában élt. A francziák királya megtámadni annyit tesz, mint az 1830 júliusi forradalmat megtámadni, melly őt a trónra ültette. Tiltakozik továbbá Hume azon mondata ellen, hogy Lajos Filep Wellington hg akarata által lett királylyá (átalános hahota). Lajos Filep Franciaország akarata által lett királylyá, nem pedig az angol urak akarata által. Mi Franciaországnak avatkozását Portugalia ügyeibe illeti, azt szónok sehogy sem hagyhatja helyben. Franciaország magára vállalja e lépés gyakorlatát (zugás a közepén), a nélkül, hogy a belőle eredő hasznokban részesüljön. Anglia beavatkozása megfogható, Angliának nagy érdekei vannak Portugaliában. Ellenben Franciaországnak arra semmi legkisebb oka sem volt. 'stb. (A szónok a posta elindulásakor még a szónokszekeken volt).

A nyilvános ülés előtt a kamara osztályaiiban gyűlt össze, és a jövő hónapra osztályi elnökeik és titkokait választotta meg. Az ellenzékiek csak egy osztályban győztek.

A páirkamara hosszabb idő óta az orvosi törvényjavaslattal foglalkozik. Franciaországnak 20 000 orvosra van szüksége és ezeknek pótlására évenként 1000 új orvosra. — A követkamarában jun. 15-ig szinte nem fordult elő közérdekesü tárgy.

A Girardin esetének megvizsgálásával foglalkozott biztomány 7 szavazattal 2 ellen a kamarai követ kiadását a páirkamara bíraskodása alá javasolja. Girardin a biztományhoz nyilatkozatot intézett, mellynek elején ünneppélyesen nyilvánítja, mikép soha sem volt szándéka a páirkamarát megsérteni, 's reményli, hogy a bizottság és a kamara e nyilatkozatával meg fog elégedni. „Egyébiránt — mond tovább — ha azt állítottam volna is, hogy valamelyik pair kinevezését pénzen vásárolta meg — mit azonban soha és sehol nem mondtam — egy illy tény hebizonyítása nehezen fogna a pairség méltóságának emelésére szolgálni. . . . Igenis ígértetett egy pairkinevezés, bizonyos pénzösszegért, melly azonban nem valamely miniszternek, hanem egy hírlapnak (az Epoquenek) volt fizetendő, mellynek fentartása a cabinetnek igen szíven fekküdt. A somma kifizeltetett, de a pairkinevezés nem teljesített. Ennyiből áll a tény egész meztelenségében. Ennyi igaz, 's ettől el nem állok.” Kérdi tovább, mit kívánhatnak még tőle, hiszen azon személy megnevezése, kinek a kinevezés ígértetett, csak a nyilvános kandság kielégítésére fogna szolgálni, és a páirkamarának mit sem használna. „Mi pedig a rágalom vádját illeti, — így végződik a nyilatkozat — melly vádat ellenem a kormány nevében nyilvánosan emelnek, arra igenis fogok felelni a szónokszekekről, 's akkor a kormányon lesz a sor bebizonyítani, hogy a dologtól (pairkinevezés ígértetéstől), színházi engedmény adásától (sat.) idegen volt, mellyre azonban nem csupán a Presse figyelmeztetett; mindamellett e bebizonyítás sem fog a rágalom vádjának alapot adni.

Bugeaud tábornagy jun. Skán Algirből Cetteben megérkezett és onnan Józsefára Exciduillibe ment.

SPANYOLORSZÁG. Madrid jun. 9. A spanyol seregek a portugali táborozást megnyitották, mint a Gaceta mai számából látható. A galiciái főkapitány, kapott utasítások következtében f. hó 3-án Fuente Pita tábornok vezérlete alatt 4 század katonaságot küldött Valenza portugali végvár őrségének szaporítására. Mihelyt e csapat megérkezett, a forradalmiak, kik a várat ostromolták, azonnal visszavonultak. Erre a galiciái főkapitány maga is Valenzába ment, 's az ottani hatóságokkal egyetértőleg a vidéket a 4 spanyol és 1 portugali század által szemügyre vétele, miközben Lersundi spanyol tábornok más 5 századdal más irányt vevé, a forradalmiakat oldalról támadta meg. Ezek Fuente Pita tábornok csapatjára erősen tüzöltek, 's aztán Villanova és Aras felé vonultak vissza. A fő kapitány az „Amerika” című ezred 4 százada kíséretében személyesen megjelent, 's Aras helységét elfoglalta, mellybe Fuente Pita is nyomult. Itt a csatázás félbenszakasztott. Lersundi tábornok később érkezett meg embereivel, sem hogy az ütközetben részt vehetett volna. A spanyolok 5 tisztet és 31 közelegnyet fogtak el, 's veszteségök 5 halottból (ezek közt 2 portugali) és 9 sebesültből állott. A forradalmiak 13 halottat és 1 sebesültet hagytak a csataterén, 's f. hó 3-ka éjjelén Villanovában gyűlést össze, honnan a Minho torkolatánál fekvő Caminha felé vették útjokat. Egy másik spanyol csapat Verinből (Galiciából) Tras os Montes tartományba fog indulni, 's az ottani forradalmiakat meghódítani. Bizvást feltehető azonban, hogy Spanyolország fegyveres közbenjárása nem sokára felesleges lesz, mióta das Antas 3000 emberével együtt az angol hajócsapat hatalmába került. E 3000 ember csak egy napi élelemmel volt ellátva 's das Antas első felszólításra adta meg magát az angoloknak. Hihetőleg azért hagyta el Portot seregeivel, mivel a hosszabb ellenállást nem vélte tanácsosnak.

PORTUGALIA. Oportói jun. Skai tudósítások szerint ott a junta katonaságának elfogatása az angolok által nagy forrongást szült, úgy hogy az ott tartózkodó számos angol alattvalók bátorságuk iránt kétségbe estek. Azonban a junta a rendet fentartotta és senkin semmi bántalom nem történt. A junta azonnal tiltakozást írt az angol beavatkozás ellen, 's abban az elszedett hajók és seregek visszaadását követelte, egyszersmind nyilvánítván, hogy Maitland angol parancsnok nemzeti jogellenes eljárása iránti tiltakozását Európa minden hatalmasságainak megküldendi. Egyébiránt az ellenzékülről tökéletesen le kellett mondani. Egy időben das Antas elfogatásával Saldanha kir. fővezér Oporto mellé nyomult, Galiciából pedig spanyol seregek jöttek át a portugali földre és a junta seregeivel véres csatát vívtak, mellyben a junta 1000 embert veszített volna el halottak, sebesítettek és elfogottakban. Ez események után június 5-ken megérkezett Sa da Bandeira segédszjtje Oportóban Setubalból 's 6-án az ideiglenes kormány 5 tagja, sehonnan sem reményelvén segítséget, elfogadta a majus 7-ken tett, de akkor visszavetett feltételeket.

*) Rendes levelezőnk tudósítása szerint azért, mert Bogay megbízottja által a kijelölésről lemondott. — S z e r k.

*) Nagyon köszönjük a szemlélő ur tudósítását és jövőre is igen szívesen vesszük és kérjük folytatását. — S z e r k.

POROSZORSZÁG. Végre a porosz rendeket pártszínezet szerint kezdik osztályozni. Az ellenzéki Köln. Zg jun. 16ai számában e tekintetben ezt olvassuk: „A (maj. 30 — jun. 5) hat nap vitákban a febr. 3ai rendeletek megváltoztatása iránt tett javaslatok felett különféle pártok alakultak, melyeknek közlelbi szemügyre vétele igen érdekes. Véleményünk szerint a különféle pártok ereje meghatározottabban tñnt ki az idószaki egybehívás körül egymásután következett négy szavazásnál. Számszerinti nagyságuk körülbelül eképen állott. Kezduk a jobb oldallal: 65 tag Schwerin módosítványa és az osztály javaslata ellen szavazott, tehát minden idószaki egybehívás ellen volt, ezeket ultra-conservativeknek nevezhetjük. A körülbelül 100 tag, kik ugyan Schwerin módosítása ellen, de az osztály javaslata mellett voltak jobb középnek, conservativeknek nevezhetők. 327 tag a Schwerinféle módosítványa szavazott, mely tudomás szerint akép hangzik: „Kéretük meg ó felsége, hogy a jogigény tekintetéből és a hasznosság okainál fogva az egyesült országgyűlés évenkénti rendes egybehívását kimondani, vagy ha ez ellen aggodalmak lennének, legfensőbb javaslatot előterjeszteni méltóztassék.“ A határozottan liberális párt tehát nemcsak többséget képez a három rend curiájában, hanem a 2/3 nyi többséghez is igen közel van. A liberális tábor belsejében több alkalommal két különféle színezet tűnt elő, s az idószakosság iránti szavazásnál fejenként vala felszámítható. Egyik része, mintegy 170 tag, Schwerin gr. módosítványának megbukása után az osztály javaslata szavazott. A másik rész, mintegy 140 tag, az ultraconservativekkel az osztály javaslata ellen egyesült, mivel nézetük szerint abban a rendek joga nem volt eléggé határozottan kiemelve. E különbséget a kölni újság liberális és ultra-liberális elnevezésekkel véli jellemezhetni. Azon párt, mely a Schwerinféle módosítvány felferítése után az osztály javaslata ellen volt, többnyire azonos a tiltakozó párttal, a többször említett 138 alsótblai taggal. Vezére az országgyűlés legki ünóbb szónoka Vincke báró, s ezenkívül több-

ket számlál kebelében a legelső szónokok közül, minők Auerswald, Aldenhoven, Hansemann stb. A szabadelvű párt másik töredékének főbb szónokai: Bekerath, Brünneck, Camphausen, Schwerin gr., Sauken-Tarputschen, Zimmermann. A conservativek jelesebb szónokai Gneisenau gr., Gallron, Finckenstein gr., Werdeck, Zeck, Burkersrode gr. Az „ultraconservativek“: Bodelschwingh (kir. biztos) Birmark-Schönhausen, Manteuffel I és II, Masson, Reding, Bonin, Merfeldt gr., Renard gr., Rochon (a másodcuria elnöke) Wedell. Ugyan-e lap az országgyűlés maj. 30 — jun. 3ai vitáiról következően nyilatkozik: E viták a történet egyik darabját képezik legkomolyabb, legdicsőbb értelemben. Miután a maj. 15ikei ülésben a hitelintezetek iránti kir. előadástól a rendi kezesség politikai okoknál fogva (448 szavazattal 101 ellen) megtagadtattó a kormány általa szükségét a rendkéllyel egyszéknél, és egyik következő ülésben a kir. biztos maga nyilvánítá kívánságát, miszerint a politikai kérdések (az alkotmány iránti petitiók) tárgyalása szőnyegre hozassék. A három rend curiájában az illető viták maj. 19én kezdettek és jun. 5én végeztek be. Alkotmányszerű többséggel, tekintettel a korábbi törvényhozássra és a benső szükségességre, ő felsége megkérétni határozatott: 1) hogy az egyesült országgyűlés minden másodévbéni egybehívását, 2) hogy az egyesült választmányok elmaradását kimondja; 3) elismerje, hogy az egyesült országgyűlés tanácsadása nincs kizárva az egyes tartományi gyűlésekkel történendő egyezkedések által; 4) elismerje, hogy országos adósságok érvényesen csak az egyesült országgyűlés beleegyezésével vétethetnek fel és ha ez ellen aggodalom volna, alkalmas törvényjavaslatot terjesztessen elő; 5) elismerje, hogy általában semminemű statusadóssági oklevelek, akár kamatozó akár nem kamatozó papírosok, vagy adósságbiztosító nyilatvítások az egyesült országgyűlés hozzájárulása és együtteskedése nélkül érvényesen ki ne bocsáthatassanak, és a mennyiből ez ellen aggodalom támadna, az egyesült országgyűlésnek idetartozó

javaslatot terjesztessen elő; 6) magyarázatot, illetőleg változtatást tegyen a f. évi febr. 3kai rendelet 9ik §a iránt, mellyel fogva községteleknek, hogy az egyesült országgyűlés a rendi tanács adása minden adótörvényekhez illeti; 7) olly magyarázatot adja a 9ik §nak, miszerint semmi kétséget ne szenvedjen, hogy tekintve a korábbi törvényhozást, a királyi javak és hasznvételek jogviszonyaiban semmi változtatás nem történt, úgy hogy a rendek korábbi, ama javak iránti törvényekre alapuló közremunkálási joga esorbát ne szenvedjen; 8) tekintve a főnebbi javaslatokat, s jelesen az egyesült országgyűlés jövő 4 év alatti egybehívásának ígérését (a trónbeszédrei válaszfeliratra adott kir. válaszfeliratban) az egyesült választmányok és a statusügyi küldöttség választását, jelenleg véghez ne vitesse; 9) a f. e. febr. 3ai rendeleteken a rendi gyűlés beleegyezése nélkül semmi változtatás ne legyen. — Nyomatékul e rendi elvkifejtéshez a jun. 3ai ülésben a keleti vasút építésére a kormány által kívánt kölcsöntől a rendi kezesség 360 szavazattal 179 ellen megtagadtattó. A kölni újság ez eredmények sommás elősorolásán nemcsak nemzeti hiúságának kielégítése végett, ugymond, hanem végzetlen fontosságuk miatt is legelteti szeméit, s örömeben következő kissé vérmes megjegyzésre fakad: A porosz országgyűlés hatásra, tekintetre és erkölcsi erőre nézve maradandó helyt vívott ki magának az eurpai rendek közt, és egyenlő polcot az azon két nagy status országgyűléseivel, melyeknek elhatározása által döntöttek olly gyakran el az emberiség politikai sorsa. LEGUJABB. Az angol kormány politikáját a portugali ügyekben a felsőház jun. 15én 66 szavazattal 47 ellen hagyta. — A portugali királyné és a fellázadt párt közt az egyesség létrehozatván a királyné jun. 10kén közböcsánatot nyilatkozottatott. Gr. Dessewffy Emil vezérlete mellett szerkesztő: Szonvoy József. (Szerkesztőségi szállás url utca Horváth-ház 540d. sz. a. 1. em.)

Hivatalos tudósítások.

(642) Árverési hirdetésny. (1, 3) A' díósgyőri kir. kincstári uradalom részéről közhírré tételük: hogy tek. Borsod megyében létező Muli pusztán az uradalmi juh-majorban 104 darab kos, 209 darab anya-juh, 60 darab 2 éves jerke, 20 db. ürü, mind finomított szőrü f. évi augusztus 19kén Muhin tartandó árverés útján a' többet ígérőnek kész pénzért fog eladatni.

(641) Birói árverés. (1, 3) Báró Baldaccy Antal urtól gróf Eszterházy László ur 's érdekeseli részére birói zár alá vett Gyöngyös városában levő egyemeletes 16 szobából, tágas teremből, több boltokból, mézsárszékéből 'sat. álló szabad telkü épület, melyben jelenleg a' casino vagyon, nemkülönben 26 taxások folyó 1847dik évi julius skán 's ezt nyomban követő napokon pedig Saaron 's Visonán 260 kapás majorsági szőlők — és Domoszlón 1399 hold erdőt vagható fa 'a helyszínen birói árverés útján becsáron alol is eladandók lesznek. — Kelt Atkaron junius 16kán 1847. Borhy Imre s. k. Hevesmegyei pörbéli szolgabíró.

(643) Hivatalos közlöny. (1, 3) Az aradi királyi váltótörvénysek iktatói hivatala Balogh Imre elődterítése által ürességbe jutván, e' körülmény a' k. k. utasítás l. r. 22dik §-a értelmében olly felhívással tételük ezennek közhírré: hogy az érintett hivatal elnyerve végett folyamodandók, kérelveiket ezen királyi váltótörvénysekhez folyó évi julius 27dik napjáig bezárólag kellő bizonyítványokkal ellátva beadni siessenek. — Aradi váltótörvénysek junius 15dikén 1847.

(645) Váltótörvénysek iránti idézés. (1, 3) Erdély nagyfejedelemében Kolozsváron lakó Jurics G. M. miután idéztetése iránt az alulirt törvénysekhez a' f. évi 's hó 4-ig mint tárgyalás végett kitézött határnapig, sem tiszti bizonyítvány, sem töle válasz nem érkezett, az ellene 's Lukács Antal ellen Welkow D. által 1192 p. r. 46 kr. iránt támasztott váltóügynek tárgyalása végett f. évi julius 26dik napján reggeli 9 órakor az alulirt váltótörvénysek előtti megjelenésre a' Vtk. II. 213. §-a nyomán ezennel idéztük, gondnokul váltóüggyé Simondly Sámuel lévén kinevezve. — Kelt Debreczenben a' kir. váltótörvényseknek 1847-ik évi junius 17dikén tartott üléséből.

(550) Birói árverés. (2, 2) Szabados kir. kor. Szent-Endre városában Lolics Simon urtól birólag elfoglalt 262. számú földszint, 4000 v. fira becsült, öt szobából, konyhából, négy pinczéből 's két nagy kaczával ellátott kacsarából álló, szilárd anyagokból épült ház és szükség esetére a' 233. 234. és 248. számok alatti 1750 v. fira becsült első rendű szőlők, folyó évi junius 26-kán délutáni 3 órakor a' nevezett város telek hivatalában közárverés útján, becsáron alol is el fognak adatni. — Pesten majns 23kán 1847. Simonyi József mint végrehajtó esküdt.

(568) Birói árverés. (3, 3) Bács Bodrogh megyei Cséb helysége határában t. bezerédi Bezeredy Miklós táblabíró urnak majorsági földjéből birólag lefoglalt 681 2/3 hold, holdját 1100 1/2 övel számítva, t. özv. Poklinberger Györgnyé, született pacseri Ody Eva asszony részére mintegy tizenhét ezer ezüst forint erejéig folyó 1847dik évi szeptember hó 11dik napján, ugyancsak fölül érintett Cséb helységben árverés útján a' legtöbbet ígérőnek készpénzért eladatni fog. Kelt Baján, majus hó 25dik napján 1847. A l l a g a I m r e Bács-Bodrogh megye alszolgabírája, mint végrehajtó.

(530) V á s. (1, 3) 23824. Torontál vármegye Prónay József fősolgabírája, mint néhai Stróbl Ferdinánd végintézte végrehajtójának folyamódványa következtében, azon körülmény, mellyszerint a' nevezett Stróbl Ferdinánd hátrahagyott vagyonából több mennyiségű aranyok, egyéb pénzek 's kötelezvények elkiszaktattak ország-szerzte olly hozzáadásal körözött ki, hogy mindenki örökdedjek az említett Stróbl Ferdinándot illető kötelezvényeket elvállalni, hanem ilyenek, ha hol forgalomban tapasztaltanának, azonnal bejelentessenek — megjegyezvén egyszersmind, hogy néhai Stróbl Ferdinándnak bár hol is letéteményezett, vagy kölcsönre kiadott pénzei volnának, ezek a' végintézte végrehajtó tudta nélkül ki ne adattassanak. Ugyanez kihirdetük. Kelt Budán junius 16dikán 1847.

(529) Özvegy Grünfeld Jakabné elleni csődper. (1, 3) 23479. Abauj vármegye csődtörvénysekének felírása szerint, Szántó mezővárosában lakozó özvegy Grünfeld Jakabné született Grauzner Léni hitelezői csődületének határnapja f. évi julius 1-jére tüzetvén ki, 's tomegmondokká Kovács Ferenc táblabíró, perügyelővé pedig Terbócs Károly hitessüggyvéd nevezvén, ugyanez kebeltserte kihirdetük. Kelt Sz. Iván hó 1-jén 1847.

(517) Kötelezvény-megsemmisítés. (1, 3) 22552. Debreczen város tanácsának özvegy Hoffmann Ignácné született Nagy Máriának folyamódására tett felírása következtében kihirdetük: hogy 1816dik évi januar 28dikán 1011 r. lt 30 2/3, król kiadott és ugyan azon évi november 4-kén betáblázott 's a' folyamodó férjét szenvedőleg, a' fennevezett város árva pénzárát, 's illetőleg Mayerholzer-féle örökösüket pedig keresőleg illető már kifizetett, de kitáblázás elől elveszett kötelezvénynek megsemmisítésére egy évi 's napi határidő tüzetett ki. Kelt Szent Iván hó 1-jén 1847.

Table with columns: Lotteria-huzások, Nemzeti színház, Junius 22kén (Keddén): A'lvajáró. Opera, Junius 23kán: Lassu viz partot os, Német vigjáték, Junius 24kén: Coriolan. Shakspearei dráma.

(648) Váltótörvénysek iránti idézés. (1, 3) Boor István Erdélyben hunyad-megyei Hondal helységben lakos, az ellene Burgman Károly által 437 v. ft 4 król szóló váltó iránt támasztott ügynek az alulirt váltótörvénysek előtti tárgyalása végett, miután jelen ügyben idéztetése iránt az illető hatóság útján az erre nézve kitézött határidőig válasz nem érkezett folyó évi junius 30dik napján reggeli 9 órájára ezennel idéztük. — Kelt Pesten a' kir. e. b. váltótörvénysek 1847dik junius 17dikén tartott üléséből.

(474) Kötelezvény kitábláztatás. (3, 3) 17330. Kassa város tanácsa néhai Patkovszky József által Halbauer és Hauszner társkereskedők részére 297 v. forint 17 król 1834dik julius 29kén kiadott, 1836dik ápril 15kén betáblázott 's időközben letisztázott, de a' hitelező által elvesztett kötelezvénynek kitáblázthatása végett kitézött egy évi 's napi — ezen intézvény keltől számított határidőt országszerte környékeltetni kérvén; ennelfogvást ezen határidő szokott módon közzé tételük. Kelt Szent-György hó 27dikén 1847.

Pesti czukorgyár-egyleti részvények eladása. Alulirtnál 10 darab pesti czukorgyár-egyleti egész részvény 1000 frtjával akár összesen akár darabonként a' pari eladandó. — Az érintett czukorgyár-egysület' f. évi junius 7-én tartott közgyűlése alkalmával előterjesztett 's több tiszteletr méltó kereskedők és üzérkek által megvizsgált 's igazaknak találtatott utóbbi 1 1/2 évi üzletforgalom' bilancza és letárolata szerint mindegyik részvény 5 száztoi osztálékkal és a' gépekre 's készletekre megkivántó levonással együtt 14 száztoi tiszta felesleg-összalékok jövedelmézet, mely a' részvényeseknek ugyan ki nem fizetett, hanem részint az első fél üzletév' veszteségének fedezésére visszatartott, részint a' tüke gyarapítása végett a' tartaléktőkéhez csatoltatott, miáltal a' részvények' kimutatható értéke megfelelőleg emelkedendik, mely a' t. z. vevő urak javára esik. — Megjegyeztek egyébiránt, hogy az alapszabályok 5 szakasza értelmében az elővásárlási jog a' nevezett intézetet illeti. — Pest junius 18dikén 1847. Wolfner Zsigmond három korona-utca 134dik szám alatt.

(646) Kölle Károly (ezelőtt Kölle és Jungh) első magyar ruganyméző-gyára, mely az iparegylet által arany érdempénzzel részesített, létezik Pesten józsefvárosi statio-utczában 389. sz. a. Megrendelések minden nemű rugany-tárgyakra elfogadnak ugy a' gyárban valamint Mauks és Ohelm uraknál jószeléken Pollák-házban, és a' leggyorsabban teljesítettnek. A' gyár készit tüzifecskendőkhez 's több a' felékhöz vizeleszen tömlöket hennerrel vagy a' nélkül; továbbá tetszészerinti vastagságu szjakat gözgépekhez, u. m. gőz-közörü-malmokhoz, papír-, fa-lapvágó-gépekhez stb. E' rugany-szjak nem engednek annyira és tovább ideig is tartanak mint a' döbről készülttek.

(647) Haszonbér. (1, 2) Ns Baranya megyében sz. kir. Pécs városa határában kebeltszett csetnek-pécsi vas-gyárnak junius 15dikére kitézve volt árverési bérbéradása bizonyos közbenejött körülmények miatt f. évi julius 29kénél előtti órára tételük által; — mikoron a' helyszínen tartandó árverésre a' bérbé venni kívánók ezennel meghivatnak; — a' bérbéradási feltételek pedig azon vas-gyár igazgatóságánál addig is megtekinthetők.

(649) Fölhívás. (1, 3) Mellyszerint a' nagykürüri 1000 folyó öl hosszú alsó átvágás, és tiszta-bői 4626 folyó öl hosszú töltészesi munkálatok' tekintetéből f. 1847-ik évi julius 12-én délelőtti 10 órakor Pusztá-Fegyverneken méltóságos gróf Szapáry József ur lakhelyén tartandó árcsökentésre a' vállalkozni akarók alolirt által meghivatnak; illetőleg pedig kéretnek a' társulat' választmánya t. z. tagjai, nevezik helyen és időben tartandó választmányi ülésre megjelenni. — Kelt Pusztá-Fegyverneken 1847-ik évi junius hó 20kán. Liptsey Gedeon a' hevesi tiszaszabályozó társulat' igazgatója.

(625) Meghívás. (2, 3) A' magyar nyelv terjesztésére Nógrád megyében alakult 's, Nógrádi Nemzeti Intézet' név alatt működött társulat, tőkéjének jövedlőre nézve hovatfordítása, 's jövedlő teendőjének meghatározása feletti tanácskozás folyó 1847. augusztus 25-ik napján B. Gyarmaton a' megye teremében tartandó intézeti gyűlésre lévén kitézve: erre minden című intézeti tag előbbi gyűlés határozatából ollyformán hivatik meg, hogy minden meg nem jelenő a' gyűlésnek hozandó határozatába beleegyezzenek fog tekintetni. Kelt B. Gyarmaton junius 5-én 1847. Horváth Elek intézeti igazgató.

Table with columns: Gabonaár váltó garancsokban. Tisztabuza, Kétszeres, Rozs, Árpa, Zab, Kukoricza. Statuspapírosok és részvények árkelete. Pécs, jun. 21kén 1847. 5 pcent. st. kö. 106 3/4, ft p. 4 pcent. st. kö. 97 ft 3 pcent. st. kö. 69 ft 1834ki st. köles. (500 ft) 770 ft 1839ki (250 ft) 298 3/4, ft 1839-ki (50 ft) ft. Bankrészvények darabja 1616 ft. Pesti közép. vasut (100 ft) 93 1/16 ft. Nagyszombat (100 ft) — ft. Pesti lánchíd-részvény (100 ft) — ft. — Gözhajó részv. (500 ft) 612 ft. — Eszterházy-sorsjegye 63 ft p. p. Duna vizállítás. Budán junius 23-án regg. 8 ór. 10' 4" 3" 0 fölött.

Tulajdonos Borsos Márton. — Nyomtatja Landerer és Heckenast Pesten.